

Sygn. akt VIII Gz 489/17

POSTANOWIENIE

Dnia 1 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie, VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Robert Bury (spr.)

Sędziowie: SO Anna Budzyńska

SO Agnieszka Górka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 1 marca 2018 roku w S.

sprawy z wniosku wierzyciela F. A. w O. (...)

o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej Z. K.

na skutek zażalenia dłużnika na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 7 września 2017 roku, sygn. akt XII GU 80/17,

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Anna Budzyńska Robert Bury Agnieszka Górka

UZASADNIENIE

Wierzyciel F. A. w O. (...) wniósł o ogłoszenie upadłości Z. K. jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Wskazał, że wobec dłużnika przysługuje mu pozostała do zapłaty należność w wysokości 77.170,21 zł wynikająca z prawomocnego nakazu zapłaty. Dłużnik został wykreślony z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej z dniem 31 stycznia 2016 roku, jest niewypłacalny, ponieważ okres opóźnienia w zaspokojeniu roszczenia wierzyciela wynosi już blisko 12 miesięcy. Postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie wymienionego tytułu wykonawczego, jak i z wniosku innego wierzyciela Hurtowni (...) sp. z o.o. w S. okazało się zaś bezskuteczne, łączna kwota egzekwowanych przez wierzycieli należności przekraczała 170.000 zł.

Dłużnik wskazał, że poza nieprzedstawiającymi większej wartości rzeczami osobistymi i nielicznymi wierzytelnościami z tytułu prowadzonej w poprzednich latach działalności gospodarczej nie posiada żadnego majątku i roszczenia wierzycieli nie są w żaden sposób zabezpieczone.

W piśmie z dnia 13 lipca 2017 roku wierzyciel cofnął wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika z uwagi na zawarcie porozumienia dotyczącego spłaty zobowiązań.

W odpowiedzi dłużnik wniósł o oddalenie wniosku o ogłoszenie jego upadłości wskazując, że obecnie utrzymuje się z robót remontowo-budowlanych i zamierza uzyskać dodatkowe dochody z pracy w charakterze trenera personalnego, plantacji choinek i hodowli psów i w ten sposób pozyskać środki na zaspokojenie roszczeń wierzycieli oraz o umorzenie postępowania o ogłoszenie jego upadłości w związku cofnięciem wniosku przez wierzyciela.

Postanowieniem z dnia 7 września 2017 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie uznał cofnięcie przez wierzyciela wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika za niedopuszczalne (pkt I.) i ogłosił upadłość osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej Z. K. (pkt II.).

Sąd ustalił, że Z. K. w okresie od dnia 20 kwietnia 1997 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku prowadził działalność w zakresie sprzedaży hurtowej drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego. Z uwagi na brak płynności finansowej i nie przedłużenia przez bank umowy kredytu obrotowego dłużnik zaprzestał prowadzenia działalności. Pod koniec prowadzenia działalności dłużnik posiadał wymagalne zobowiązania w stosunku do (...) w O. (...), (...) Sp. z o.o. w S., (...) spółki komandytowej w S., (...) (...) i firmy (...), rzędu od kilku do kilkunastu tysięcy złotych z terminami płatności na koniec 2015 roku. Część zobowiązań została przez dłużnika uregulowana, a do spłaty pozostały zobowiązania w kwocie ok. 200.000 zł.

Prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 28 stycznia 2016 roku (sygn. akt XI GNC 64/16) Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie zasądził od Z. K. na rzecz Hurtowni (...) sp. z o.o. w S. kwotę 47.546,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2016 roku i kosztami postępowania.

Prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 12 maja 2016 roku (sygn. akt VIII GNC 193/16) Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził od Z. K. na rzecz (...) kwotę 77.170, 21 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2016 roku i kosztami postępowania.

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2016 roku postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku wierzyciela przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin -Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji zostało również prowadzone z wniosku wierzyciela Hurtowni (...) sp. z o.o. w S. postępowanie egzekucyjne o wierzytelność w kwocie 54.637,35 zł.

Dłużnik posiada majątek w postaci należności, w tym stwierdzone tytułami wykonawczymi lub co do których toczą się postępowania, m. in. w stosunku do (...) W. K. na kwotę 20.000 zł z terminem płatności w 2015 roku z tytułu sprzedaży materiałów budowlanych, do Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) na kwotę ok. 20.000 zł z terminem płatności w 2015 roku z tytułu sprzedaży materiałów budowlanych, do P. D. na kwotę ok. 20.000 zł z terminem płatności w 2015 roku z tytułu sprzedaży materiałów budowlanych, do Spółdzielni Mieszkaniowej na kwotę 65.000 zł, do firmy (...) na kwotę 1.400 zł oraz w stosunku do nieustalonego podmiotu należność na kwotę 130.000 zł i komputera o niewielkiej wartości.

Dłużnik wraz z żoną był właścicielem działki rekreacyjnej w J. koło C. o pow. 0,27 ha o wartości ok. 70.000 zł oraz nieruchomości w postaci działki gruntu w miejscowości B. o pow. 4,77 ha, działki rolnej w miejscowości Ł. o pow. 1 ha, mieszkania przy ul (...) o pow. 64 m² o wartości 240.000 zł, dwóch działek budowlanych w M. o pow. 1350 m² i ok. 2300 m². (...) w postaci mieszkania i dwóch działek w M. były obciążone hipotecznie na rzecz Banku (...) na kwotę 850.000 zł. Na pozostałych nieruchomości brak jest obciążeń. W dniu 15 kwietnia 2015 roku dłużnik dokonał z żoną podziału majątku i wszystkie nieruchomości, oprócz działki w Ł., zostały przekazane żonie B. K., a działka w Ł. stała się własnością ojca dłużnika w ramach zwrotu pożyczki.

W ciągu ostatnich 5 lat dłużnik w największym wymiarze spłacił swoje zobowiązania, gdy zamykał działalność, w tym na pewno ponad 100.000 zł, a w 2016 roku na około 60.000 zł, w tym ze środków uzyskanych ze sprzedaży ruchomości oraz rozliczeń w towarze. W ciągu ostatnich pięciu lat roczne dochody z działalności dłużnika wynosiły od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy złotych, poza 2015 roku, w którym dłużnik zanotował stratę na poziomie kilkunastu tysięcy złotych i 2016 roku, w którym strata wynosiła około 2.500 zł.

W toku postępowania o ogłoszenie upadłości dłużnik dokonał zapłaty na rzecz wierzyciela kwoty 2.000 zł i zawarł z wnioskodawcą ugodę polegającą na tym, że do końca lipca 2017 roku zapłaci kwotę 5.000 zł i co trzy miesiące będzie wpłacał 4.000 zł na poczet zobowiązania wynoszącego aktualnie około 93.000 zł.

Aktualnie dłużnik utrzymuje się z robót remontowo-budowlanych i zamierza uzyskać dodatkowe dochody z pracy w charakterze trenera personalnego, prowadzenia plantacji choinek i hodowli psów i w ten sposób pozyskać środki na zaspokojenie roszczeń wierzycieli.

Sąd Rejonowy uznał, że wniosek o ogłoszenie upadłości w oparciu przepisy ustawy prawo upadłościowe w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016 roku jest zasadny.

Wskazując na art. 8 i 9 p.u. oraz art. z art. 43¹ k.c. w zw. z art. 5 p.u. Sąd przyjął istnienie po stronie wnioskodawcy legitymację do złożenia wniosku i istnienie po stronie dłużnika zdolności upadłościowej jako konsumenta.

W kontekście oświadczenia wierzyciela o cofnięciu wniosku, wskazując na cel wprowadzenia art. 29a w nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 15 maja 2015 roku prawo restrukturyzacyjne Sąd zaznaczył, że cofnięcie uznać należy za niedopuszczalne, jeżeli krzywdzi to wierzycieli, a w szczególności wtedy, gdy na skutek spłaty wierzytelności wnioskodawcy nie dojdzie do przywrócenia stanu wypłacalności dłużnika.

Dalej Sąd Rejonowy stwierdził, że sytuacja finansowa Z. K. pozwalała na uznanie, iż jest on niewypłacalny, w rozumieniu przepisów art. 10 i 11 p.u. (w brzmieniu obowiązującym tak przed jak i po dniu 1 stycznia 2016 roku) oraz art. 491² ust. 1 bowiem nie reguluje swoich wymagalnych zobowiązań względem co najmniej kilku wierzycieli na kwotę około 200.000 zł, a okres opóźnienia nie tylko przekracza trzy miesiące, ale trwa od końca 2015 roku (należności odsetkowe zasądzono znajdującymi się w aktach sprawy nakazami zapłaty od dnia 26 lutego 2016 roku, w stosunku do Hurtowni (...) sp. z o.o. w S. od dnia 30 grudnia 2015 roku), co wynikało z przesłuchania dłużnika. Skoro dłużnik posiada zadłużenie w stosunku do co najmniej kilku wierzycieli na kwotę około 200.000 zł, to zaspokojenie przez niego wyłącznie wnioskodawcy na mocy zawartej ugody pozasądowej w sposób przedstawiony przez dłużnika (w ratach) niewątpliwie nie przywróci stanu wypłacalności dłużnika. Uznano, że mogłoby to prowadzić do zaspokojenia wnioskodawcy w sposób wybiórczy i wbrew regułom obowiązującym w prawie upadłościowym i wynikającym z art. 2 i przepisów dotyczących sposobu i kolejności zaspokajania wierzycieli z masy upadłości. Ponadto Sąd wskazał, że nawet w wypadku podjęcia przez dłużnika działań skutkujących uzyskaniem przez niego dodatkowych dochodów z pracy w charakterze trenera personalnego, prowadzenia plantacji choinek i hodowli psów, jak również windykacji należności nie wykazano, iż dłużnik może pozyskać środki na zaspokojenie roszczeń wszystkich wierzycieli w najbliższym czasie. Nadto tego rodzaju środki powinny być rozdysponowane w postępowaniu upadłościowym, w którym możliwe jest także zawarcie układu z wierzycielami (art. 491²² p.u.).

W cenie Sądu ogłoszenie upadłości konsumenckiej mającej na celu oddłużenie Z. K. nie zostało przy tym wykluczone z uwagi na wypełnienie przesłanki wskazanej w art. 491⁴ pkt 3 prawa upadłościowego. W tym względzie sąd wskazał, że analizując sytuację dłużnika można było rozważać, czy dłużnik na skutek co najmniej rażącego niedbalstwa nie doprowadził do powstania lub zwiększenia stanu swej niewypłacalności. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala jednak zdaniem Sądu na przyjęcie, iż na skutek dokonania podziału majątku wspólnego w kwietniu 2015 roku dłużnik doprowadził do stanu swej niewypłacalności, który wystąpił z końcem 2015 roku. Z przesłuchania dłużnika wynikało bowiem, iż do powstania tego stanu przyczyniła się utrata płynności finansowej dłużnika wynikająca z zatorów płatniczych i nieprzedłużenia przez bank umowy kredytu obrotowego, a w chwili dokonywania podziału majątku zobowiązania były przez dłużnika na bieżąco wykonywane.

Postanowienie zostało w całości zaskarżone zażaleniem dłużnika, który podniósł zarzuty naruszenia art. 29a ust 1 p.u. w zw. z art. 203 § 1-3 k.p.c. w zw. z art 35 p.u. przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż cofnięcie przez wnioskodawcę wniosku o ogłoszenie upadłości było niedopuszczalne, albowiem prowadziłoby to do pokrzywdzenia wierzycieli, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał procesowy nie pozwalał na przyjęcie takiego ustalenia, a cofnięcie wniosku o ogłoszenie upadłości w najmniejszym stopniu nie spowodowało pokrzywdzenia jednego wierzyciela, którego wymagalna wierzytelność została precyzyjnie ustalona w toku niniejszego postępowania oraz naruszenia art. 355 § 1 k.p.c. przez prowadzenie postępowania dowodowego mimo cofnięcia wniosku o ogłoszenie upadłości.

W oparciu o przedstawione zarzuty dłużnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i umorzenie postępowania w sprawie ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji. Nadto wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie nowych dowodów w postaci: wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 22 września 2017 roku w przedmiocie uznania czynności prawnych za bezskuteczne wobec Hurtowni (...) sp. z o.o. w S. na podstawie art. 527 i nast. k.c., potwierdzenia sald z dnia 21 września 2017 roku, potwierdzenia sald z dnia 20 września 2017 roku, informacji z dnia 20 września 2017 roku, zaświadczenia z dnia 15 września 2017 roku na okoliczność regulowania przez dłużnika zobowiązań zaciągniętych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, braku pokrzywdzenia wierzycieli cofnięciem wniosku o ogłoszenie upadłości, wskazując jednocześnie, że dowody te powstały po wydaniu zaskarżonego postanowienia.

W odpowiedzi wierzyciel w całości poparł zażalenie dłużnika domagając się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i umorzenie postępowania w sprawie ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania oraz dopuszczenia dowodów z dokumentów przedstawionych przez dłużnika w zażaleniu. Podzielając argumentację zażalenia wierzyciel podkreślił, że umorzenie postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości dłużnika nie spowoduje pokrzywdzenia wierzycieli, bowiem ich interesy są obecnie odpowiednio zabezpieczone poza postępowaniem upadłościowym, wobec czego ogłoszenie upadłości dłużnika spowodowałoby jedynie generowanie dodatkowych, znacznych kosztów postępowania, a przy tym nie doprowadziłoby do zaspokojenia wierzycieli w wyższym stopniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

1. Zażalenie jest zasadne, co skutkowało wydaniem orzeczenia kasatoryjnego. W postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji doszło do nierozpoznania istoty sprawy, co stało się możliwe do ustalenia na podstawie wniesionego zażalenia. Stwierdzenie nierozpoznania istoty sprawy uzasadnia uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (art. 35 prawa upadłościowego w zw. z art. 386 § 4 i art. 397 § 2 k.p.c.). W pierwszej kolejności ocenie podlega skuteczność cofnięcia wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego przez wnioskodawcę, które determinowało rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, przy uwzględnieniu materiału dowodowego przedstawionego przez dłużnika w postępowaniu zażaleniowym.

2. Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew, co znajduje również zastosowanie w przypadku cofnięcia wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 35 prawa upadłościowego), przy jednoczesnym uwzględnieniu wprowadzonego z dniem 1 stycznia 2016 roku uregulowania art. 29a ust. 1 prawa upadłościowego, zgodnie z którym sąd upadłościowy może uznać cofnięcie wniosku za niedopuszczalne w przypadku, jeżeli prowadzi to do pokrzywdzenia wierzycieli. Wprowadzona regulacja rozwiązuje problem składania przez wierzycieli wniosków o charakterze wyłącznie windykacyjnym, mających na celu przymuszenie dłużnika do spełnienia zobowiązania, które czasami jest sporne. Po uzyskaniu zaspokojenia wierzyciel z reguły cofa wniosek albo sąd wniosek oddala wniosek z uwagi na brak legitymacji wnioskodawcy do dalszego popierania wniosku. Taka praktyka krzywdzi pozostałych wierzycieli. Projektowana zmiana miała na celu całkowite wyeliminowanie tego zjawiska (zob. uzasadnienie projektu ustawy Prawo restrukturyzacyjne, Druk Sejmu VII kadencji Nr 2824, <http://www.sejm.gov.pl/>). Wprowadzona norma wskazuje na brak aprobaty ustawodawcy dla tzw. windykacyjnych wniosków o ogłoszenie upadłości.

3. Pokrzywdzenie innych wierzycieli ma miejsce, kiedy dłużnik, co do którego istnieją podstawy ogłoszenia upadłości, zaspakaja niektórych tylko wierzycieli. Interesy innych wierzycieli są w takiej sytuacji zagrożone; wybiórcze zaspokajanie wierzycieli, w sytuacji niedoboru majątku wystarczającego na pokrycie wszystkich długów, powoduje nierównomierne zaspokojenie wszystkich wierzycieli. Jednym z celów postępowania upadłościowego jest równomierne, w określonych kategoriach, zaspokojenie wierzycieli, a cel ten jest realizowany, między innymi, przez wprowadzenie obowiązku zgłaszania wniosku o ogłoszenie upadłości, obowiązku obarczonego sankcjami cywilnymi i penalizowanego w określonych sytuacjach. Dłużnik w rozpoznanej sprawie dokładnie wpisałby się w opisaną sytuację pokrzywdzenia wierzycieli spłacając jednego wierzyciela (albo zmieniając treść zobowiązania w ten

sposób, że uczyniłby spłatę realną), czym mógłby pokrzywdzić innych. Spłata wierzyciela mogłaby spowodować, że ograniczony majątek dłużnika nie pozwalałby na zaspokojenie innych wierzycieli w stopniu równomiernym, a zmiana zobowiązań mogłaby skutkować, że w przyszłości pozostali wierzyciele nie uzyskają spłaty na podobnym poziomie, jak wnioskodawca. Jest to sytuacja analogiczna do układu, który powinien obejmować wszystkich wierzycieli, a nie tylko wybranych. Spłata jednego wierzyciela albo zmiana treści zobowiązania dotycząca jednego wierzyciela z reguły jest jednoznaczna z pokrzywdzeniem innych wierzycieli, co – jak się wydaje – pozostawało poza dekodowaniem norm prawa upadłościowego podczas formułowania wniosku o ogłoszenie upadłości i poza świadomością dłużnika.

4. Wyprowadzając normę prawną z art. 29a ust. 1 prawa upadłościowego należy mieć na uwadze, że przepis wprowadzono w interesie wszystkich wierzycieli i rola sądu polega na uniemożliwieniu dłużnikowi wybiórczego zaspokajania wierzycieli, dokładnie wierzyciela, który wystąpił w wnioskiem celem uzyskania zaspokojenia własnego roszczenia, jednak nie w drodze postępowania upadłościowego, więc równego i wspólnego zaspokojenia wierzycieli. Postępowanie wierzyciela w tej sprawie jest wręcz modelowym uzasadnieniem dla wprowadzenia normy 29a ust. 1 prawa upadłościowego, wniosek został złożony w celu ewidentnie windykacyjnym, po zabezpieczeniu własnego interesu w jakieś części wierzyciel cofnął wniosek, a w sytuacji przerostu długów dłużnika nad wartością czynną majątku, mogło się to odbyć z pokrzywdzeniem innych wierzycieli. Należy jednak zauważyć, że norma art. 29a ust. 1 prawa upadłościowego przewiduje możliwość ogłoszenia upadłości, a nie bezwzględny nakaz, co wymaga rozważania całokształtu okoliczności. Warunkiem sine qua non jest jednak ustalenie istnienia pokrzywdzenia innych wierzycieli, więc uprzednio w ogóle istnienia innych wierzycieli. W rozpoznanej sprawie postawa wierzyciela, który zaniechał rozważenia interesu publicznego (innych wierzycieli) przy złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz postawa dłużnika, którego czynności mogły doprowadzić do pokrzywdzenia innych wierzycieli, stwarza konieczność rozważenia, w kontekście przyjętych zasad sprawiedliwości, czy dla zabezpieczenia interesu innych wierzycieli konieczne jest ogłoszenie upadłości dłużnika byłego przedsiębiorcy, przy uwzględnieniu, że upadłość w obecnym stanie prawnym związana jest z wysokim prawdopodobieństwem umorzenia niezaspokojonych w postępowaniu upadłościowym długów dłużnika.

5. Postępowanie przed Sądem II Instancji ma charakter merytoryczny, sąd orzeka na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego także w postępowaniu drugoinstancyjnym. Dowody przede wszystkim przedstawione w postępowaniu zażaleniowym nie mogą prowadzić do jednoznacznego ustalenia, czy cofnięcie wniosku o ogłoszenie upadłości skutkuje pokrzywdzeniem wierzycieli. W pierwszej kolejności ustalenie to powinno być poprzedzone ustaleniem istnienia innych wierzycieli i projekcją ich wyższego zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym. Z zeznań dłużnika wynika, że po zakończeniu prowadzenia działalności pozostały niezapłacone długi wobec (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w S., przedsiębiorstwa (...) (K.) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, (...) spółki akcyjnej. Z zeznań dłużnika wynika dalej, że część zobowiązań została uregulowana, w tym częściowo, pozostały jeszcze długi w wysokości około 200.000 zł. Materiał dowodowy sprawy nie pozwalał na jednoznaczne ustalenie, czy istnieją inni wierzyciele, oprócz wymienionych wyżej. Nie jest wystarczające dla ustalenia istnienia innych wierzycieli ustalenie Sądu o istnieniu długów w wysokości około 200.000 zł, skoro dług wobec wnioskodawcy i spółki (...) to około 150.000 zł z kosztami i odsetkami. Nie można jednoznacznie ustalić, że istnieją inni wierzyciele, jeżeli ich nie określono. Z kserokopii dokumentów przedstawianych przez skarżącego w postępowaniu zażaleniowym wynika, że dłużnik nie pozostaje już zobowiązany wobec podmiotów wymienionych wyżej. Jak trafnie wskazuje skarżący, w postępowaniu przed Sądem I instancji dokładnie ustalono, że dłużnik pozostaje zobowiązany wobec Hurtowni (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie w sprawie XI GNc 64/16. Interes tego wierzyciela jest zabezpieczony przez możliwość skierowania egzekucji do nieruchomości wymienionych w wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 22 września 2017 roku w sprawie II C 2281/16 uznającego bliżej wymienione czynności prawne za bezskuteczne właśnie wobec wymienionego wierzyciela. W tym stanie rzeczy, jeżeli kserokopie dokumentów przedstawionych w postępowaniu zażaleniowym odzwierciedlają prawdziwy stan faktyczny, materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, który z wierzycieli, których istnienie wynika z postępowania przed Sądem I instancji, mógłby zostać pokrzywdzony wskutek nieogłoszenia upadłości. Nie wiadomo, czyj interes

miałby chronić sąd doprowadzając do upadłości dłużnika, nie może to być interes bliżej nieokreślonych podmiotów, ponieważ brak jest konkretnych danych o wierzycielach i wysokościach ich wierzytelności. Należy mieć na uwadze, że obecnie w postępowaniu upadłościowym dyspozycyjność stron postępowania cywilnego, będąca jedną z naczelných zasad procesu cywilnego, została znacznie ograniczona interesami innych wierzycieli. Norma wyprowadzona z art. 29a ust. 1 prawa upadłościowego ma jednak charakter szczególny wobec zasady dyspozycyjności, podlega zatem wykładni zawężającej. Jednym z aspektów stosowania szczególnej normy art. 29a ust. 1 prawa upadłościowego jest bezwzględne, pewne i niepodlegające wątpliwości ustalenie pokrzywdzenia wierzycieli. W rozpoznanej sprawie nie ma jednoznacznej podstawy dla takich ustaleń, ponieważ nie można dokładnie ustalić, czy istnieją inni wierzyciele niż wnioskodawca i wymieniona spółka (...).

6. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy konieczne jest zobowiązanie skarżącego do przedstawienia oryginałów dokumentów przedstawionych w postępowaniu zażaleniowym, rozważenie ponowienia dowodu z zeznań dłużnika albo przedsięwzięcie innych czynności dowodowych, a to celem jednoznacznego ustalenia, jacy inni wierzyciele dłużnika istnieją obecnie, jaka jest wysokość ich wierzytelności, czy długi wynikające z zeznań dłużnika zostały spłacone, czego dowodem miałyby być kserokopie dokumentów przedstawione w postępowaniu zażaleniowym. Konieczne jest rozważenie podstaw do przyjęcia, że cofnięcie wniosku ogłoszenie upadłości będzie skutkowało pokrzywdzeniem wierzycieli; przy istnieniu jakichkolwiek wątpliwości w tym zakresie fakultatywność uznania cofnięcia wniosku za niedopuszczalny powinna decydować o nieogłaszaniu upadłości dłużnika. Należy mieć także na uwadze, że jeżeli dłużnik spłacił dług w niewielkiej wysokości, pomniejszył swój majątek o znikomą część, a pozostały dług istnieje i został rozłożony na raty. Jeśli istnieją inni wierzyciele dłużnika dysponujący tytułami wykonawczymi mogą oczywiście wszcząć singularne postępowania egzekucyjne, a spłacona część nie ma większego znaczenia dla zabezpieczenia ich interesów. Mając na uwadze materiał dowodowy zgromadzony przed Sądem I instancji oraz przed Sądem II instancji należy przyjąć, że na podstawie akt sprawy nie można ustalić, że cofnięcie przez wierzyciela wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika nastąpiło z pokrzywdzeniem wierzycieli, ponieważ nie można jednoznacznie ustalić istnienia innych wierzycieli oprócz wnioskodawcy i spółki (...). Oznacza to zasadność zarzutu naruszenia art. 29a ust. 1 prawa upadłościowego. W tym stanie rzeczy zażalenie należało uznać za uzasadnione, co wymagało uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c. i 35 prawa upadłościowego.

7. W odniesieniu do zarzutów zażalenia – norma art. 203 § 1 – 3 k.p.c. nie znajduje odpowiedniego zastosowania w rozpoznanej sprawie, skoro kwestią warunkującą umorzenie postępowania jest ustalenie pokrzywdzenia wierzycieli. Nie doszło również do naruszenia art. 355 § 1 k.p.c. przez przeprowadzenie postępowania dowodowego po złożeniu przez wnioskodawcę oświadczenia o cofnięciu wniosku. Prymat interesów wszystkich wierzycieli nad singularnym wnioskodawcy, czego wyrazem jest właśnie ograniczenie dyspozycyjności w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości, wymaga od Sądu postępowania dowodowego właśnie po złożeniu oświadczenia o cofnięciu wniosku. W przeciwnym wypadku ustalenie, czy cofnięcie wniosku prowadzi do pokrzywdzenia wierzycieli może być niemożliwe. W każdej zatem sytuacji po złożeniu oświadczenia o cofnięciu wniosku Sąd powinien ustalić, w tym przeprowadzając postępowanie dowodowe, jeżeli jest to celowe, czy taka czynność procesowa nie narusza interesów innych wierzycieli. Podobnie w procesie cywilnym może okazać się celowe takie działanie sądu (art. 203 k.p.c.), co jednak należy zaliczyć do sytuacji wyjątkowych w porównaniu do postępowania upadłościowego, nacechowanego przecież elementem publicznoprawnym.

Anna Budzyńska Robert Bury Agnieszka Górka

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)

(...)